

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 11Co/46/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6617207939
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 12. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Zlocha
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2022:6617207939.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Zlochu a sudkýň JUDr. Renáty Deákovej a JUDr. Danice Kočičkovej ako členiek senátu, v spore žalobcov: 1/ J. U., rodenej T., nar. XX.XX.XXXX, bytom S., M. R. T. XX, 2/ T. U., rodenej T., nar. XX.XX.XXXX, bytom S., M. R. T. XX, 3/ H. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom S., M. R. T. XX, 4/ M. S., nar. XX. februára XXXX, bytom A. X. XXX, 5/ M. S., nar. 5. apríla XXXX, bytom A. X. XXX, 6/ K. Q., nar. 3. novembra XXXX, bytom N. XX, XXXX A., N., žalobcovia 1/ - 6/ právne zastúpení VIKTÓRIA HELLENBART advokátska kancelária s. r. o., Lučenec, M. Rázusa 146/23, IČO: 47 250 640 a 7/ U. U., rodeného U., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXXX F. O., J. K. S K O., zastúpený žalobkyňou 1/ J. U. proti žalovaným: 1/ T. X., rodenému X., nar. XX.XX.XXXX, bytom S., T. XXXX, 2/ M. Y., rodenému Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom S., I. mieru XXXX/XX, právne zastúpený H.. Pavel Sabo, advokát, so sídlom ul. Boženy Němcovej 10, Lučenec, 3/ P. W., rod. X., neznámej vlastníčke bez bližších identifikačných údajov, zastúpenej Slovenským pozemkovým fondom, Búdkova 36, 817 47 Bratislava 11, IČO: 17 335 345, 4/ S. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom Y. XX, zastúpeným žalovaným 7/ T. U., 5/ J.. Z. U., rodenej U., nar. XX.XX.XXXX, bytom S., N. XXX/XX, 6/ M. U., rod. J., neznámej vlastníčke bez bližších identifikačných údajov, zastúpenej Slovenským pozemkovým fondom, Búdkova 36, 817 47 Bratislava 11, IČO: 17 335 345, 7/ T. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom X.-T., J. XXX/XX, 8/ H. U., neznámemu vlastníkovi bez bližších identifikačných údajov, zastúpený Slovenským pozemkovým fondom, Búdkova 36, 817 47 Bratislava 11, IČO: 17 335 345, 9/ W. X., rodenému X., nar. XX.XX.XXXX, bytom S., J. M. F. XXX/XX, 10/ J.. F. A., rodenej E., nar. XX.XX.XXXX, bytom U. 2, Q. XXX/XX, 11/ Z.. D. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom U. - N., J. XXX/XX, občianke SR, žalované 10/, 11/ právne zastúpené spol. Lukačka s. r. o., so sídlom Tehelná 25, Bratislava, 12/ X. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom S., Y. XXXX/XX, zastúpená žalovaným 7/ T. U., o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, o odvolaní žalobcov 1/ až 4/ a odvolaní žalobcu 5/ proti rozsudku Okresného súdu Lučenec č.k. 21C/19/2017-762 zo dňa 13. júla 2020, takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu **p o t v r d z u j e**.

II. Žalovaní 1/-12 majú nárok na náhradu trov odvolacieho konania, ktoré sú im žalobcovia 1/-7/ **p o v i n í** zaplatiť spoločne a nerozdielne v lehote troch dní od právoplatnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie o ich výške.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Lučenec (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom č.k. 21C/19/2017-762 zo dňa 13. júla 2020 (ďalej len „napadnutý rozsudok“ alebo „napadnuté rozhodnutie“) žalobu žalobcov 1/ až 5/ o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti zamietol (prvá výroková veta). O nároku na náhradu trov konania rozhodol okresný súd tak, že žalobcovia 1/ až 5/ sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalovaným 1/ až 12/ náhradu trov konania v lehote 3 dní od právoplatnosti

rozhodnutia Okresného súdu Lučenec, ktorým samostatným uznesením súd rozhodne aj o výške tejto náhrady (druhá výroková veta).

1.1 Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva, že žalobcovia 1/ až 3/ (pôvodne označení ako žalobcovia 2/ až 4/) sa spolu so svojou matkou, K. T. ako žalobkyňou 1/ domáhali určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti zapísanej na LV č. XXX ako CKN parcela č. XXXX o výmere 3004 m² záhrady nachádzajúcej sa v k.ú. Lučenec, ktorá bola v čase podania žaloby v podielovom spoluvlastníctve žalovaných. Tvrdili, že vlastníckmi nehnuteľnosťí sú pôvodná žalobkyňa K. T. a jej manžel H. T.; žalobcovia sú právnymi nástupcami po nebohom H. T.. Žalobcovia zdôraznili, že H. T. s manželkou K. spoločne nadobudli spornú nehnuteľnosť do bezpodielového spoluvlastníctva manželov kúpnu zmluvou uzavretou s podielovými spoluvlastníkmi v roku 1968. Uviedli, že do dobromyseľnej držby vstúpili žalobcovia v roku 1968, nehnuteľnosť držali ako vlastní, pozemok zúrodňovali. Vysadili na ňom ovocné stromčeky, postavili hospodárske budovy, pozemok oplotili a užívajú ho dodnes; počas celej doby držby neboli nikým rušení. O nadobudnutí vlastníckeho práva svedčí čestné prehlásenie majiteľov záhrad Lučenec - Vinica zo dňa 02.04.1994, ako aj výpis z uznesenia výročnej členskej schôdze Základnej organizácie Slovenského zväzu záhradkárov Lučenec - Vinica konanej dňa 13.03.1994. Žalobcovia napokon tvrdili, že bola zaplatená kúpna cena 14.000,- Kčs. Žalobcovia odôvodnili aj naliehavý právny záujem na požadovanom určení. Napokon tvrdili, že ani jeden z podielových spoluvlastníkov zapísaných na LV č. XXX pre k.ú. Lučenec nežiadal o vydanie nehnuteľnosti. Až M. Y., žalovaný 2/ po nadobudnutí vlastníckeho práva k susednému pozemku začal od roku 2007 vykupovať od podielových spoluvlastníkov spoluvlastnícke podiely k CKN parcele č. XXXX, hoci bol už od svojho právneho predchodcu pána F. informovaný o tom, kto je držiteľom a užívateľom parcely č. XXXX v jeho susedstve. Pôvodne teda žalobcovia žiadali, aby súd určil, že nehnuteľnosť - parcela CKN č. XXXX o výmere 3004 m², záhrady, zapísaná na LV č. XXX pre k.ú. Lučenec patrí k 1/2 do výlučného vlastníctva žalobkyne 1/ K. T. a v 1/2 do dedičstva po poručiťovi H. T., ktorý zomrel dňa 19.05.1994. Nakoľko v priebehu konania zomrela žalobkyňa 1/ K. T., okresný súd na návrh pripustil vstup ďalších dedičov - detí poručiťky, a to U. U. a K. S., rod. U.; konal tak o žalobe o určenie, že nehnuteľnosť patrí do dedičstva po poručiťoch K. T. a H. T..

1.2 Žalovaný 2/ v písomnom vyjadrení žalobou uplatnený nárok neuznal a žalobu ako nedôvodnú žiadal v celom rozsahu zamietnuť. Uviedol, že podiely k spornej nehnuteľnosti nadobudol v rozpätí rokov 2006 až 2012 od predchádzajúcich spoluvlastníkov, ktorí mu vyhlásili, že boli ich právoplatnými spoluvlastníkmi a svoje podiely na pozemku nikdy nepredali. Pre žalovaného 2/ z vyjadrenia pôvodných vlastníkov vyplývalo, že títo s nadobudnutím výlučného vlastníctva jednotlivých záhrad nadobudli aj podielové spoluvlastníctvo sporného pozemku, ktorý mal slúžiť na vybudovanie spoločného parkoviska a iné spoločné účely záhradkárov. Podľa vedomostí žalovaného 2/ mal v čase oplocovania záhrad vyhotoviť dve brány - dolnú a hornú, nebhý H. T., ktorý za vyhotovenie brán nežiadal peniaze; mal sa ústne dohodnúť na užívaní sporného pozemku. Nešlo však o jeho predaj. Pôvodní spoluvlastníci žalovanému 2/ popreli, že by v roku 1968 alebo niekedy inokedy s nebhým H. T. podpísali dohodu o predaji pozemku, popreli, že by obdržali kúpnu cenu za tento pozemok a popreli, že by takýto prevod schválili na členskej schôdzi záhradkárskej organizácie. Tvrdenie, že s nimi bola podpísaná aj zmluva, označili za nepravdivé. Žalovaný 2/ zdôraznil, že žalobcovia nepredložili žiadnu kúpnu zmluvu na sporný pozemok do roku 1968. Čestné prehlásenia predložené žalobcami sú podpísané len dvoma z pôvodných spoluvlastníkov a nie sú dôkazom o uzavretí kúpnej zmluvy na sporný pozemok. Čestné vyhlásenia sú nedôveryhodné a neuvádzajú ani konkrétne označenie všetkých predávajúcich osôb. Navyše pôvodní spoluvlastníci nemohli parcelu č. XXXX predaj v roku 1968, nakoľko oni samotní ju podľa listu vlastníctva nadobudli až na základe R1694/68 zo dňa 26.02.1969. Žalovaný 2/ zároveň zdôraznil, že žalobcovia sa pokúšali o nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním prostredníctvom notárskeho osvedčenia, a to už v roku 1994, ale aj po úmrtí H. T.; s vydržaním nemali potrebný súhlas riadne zapísaných spoluvlastníkov pozemku na LV č. XXX. Pre žalovaného 2/ z dostupných informácií vyplýva, že žalobcovia si boli vedomí, že nie sú vlastníckmi pozemku parcely č. XXXX, ale že tento pozemok majú od vlastníkov daný len do užívania. Iba skutočnosť, že od roku 1993 platia daň z nehnuteľnosti, nie je dôkazom v ich prospech; navyše daň z tých istých pozemkov platí aj žalovaný 2/ a zrejme aj ďalší spoluvlastníci. Žalovaný 2/ zdôraznil, že žalobcovia (prípadne ich právni predchodcovia) nikdy nevstúpili do dobromyseľnej držby spornej parcely tak, aby mali dôvod držať ju ako vlastní; od začiatku si boli a museli byť vedomí, že od vlastníkov mali pôdu danú len do užívania. Navyše je nepravdivé tvrdenie o riadnom užívaní pozemku, nakoľko o pozemok sa roky nikto nestaral, pôsobil odpudzujúco, v rozpadnutých drobných stavbách sa hromadil odpad, roky tam nikto nič nepestoval, plody zo stromov neoberal, pozemok zarastal

burinou a náletovými drevinami. Práve tento stav pozemku žalovaného 2/ inšpiroval k postupnému odkúpeniu ďalších podielov od spoluvlastníkov zapísaných na liste vlastníctva a v súčasnosti je žalovaný 2/ vlastníkom podielu predstavujúceho 57/108 parcely.

1.3 Slovenský pozemkový fond ako zákonný zástupca žalovaných 3/, 6/ a 8/, P. W., M. U. a H. U. rovnako vlastníctvo žalobcov neuznal; poukázal na existujúcu judikatúru vyšších súdnych autorít a navrhol, aby súd túto vec posúdil v súlade s vyslovenými právnymi názormi.

1.4 Pokiaľ ide o ďalších žalovaných, žalovaný 1/ T. X. a žalovaný 9/ W. X. nemali námietky k určeniu vlastníckeho práva v prospech žalobcov, žalovaná 5/ J.. Z. U. so žalobou súhlasila, avšak uviedla, že k vecnej stránke uplatneného nároku sa nevie vyjadriť; žalované 10/ J.. F. A. a XX/ Z.. D. E. nemali výhrady voči uplatneným nárokom.

1.5 Napokon okresný súd poukázal na skutočnosť, že pripustil do konania vstup na miesto pôvodne žalovaného K. U. jeho dedičov - vnukov T. U., S. U. a X. U.. Žalovaný 7/ T. U. so žalobou nesúhlasil, mal vedomosť o tom, že rodina T. sporný pozemok užívala so súhlasom vlastníkov, ale nebol im nikdy predaný. Jeho starý otec by nikdy nič nepredal a výslovne mu hovoril, že T. obhospodarujú pozemok ako nájomcovia.

1.6 Súd prvej inštancie aplikoval ustanovenia právnych predpisov platných v čase tvrdeného nadobudnutia vlastníckeho práva, aplikoval ustanovenie § 133 Občianskeho zákonníka platného od 01.04.1964 do 31.03.1983, aplikoval tiež § 134 ods.2 uvedeného Občianskeho zákonníka. Ďalej aplikoval ustanovenia § 11 ods.1, § 18 ods.1, ods.2, ods.3 zákona č. 26/1957 Zb. o notárskych poplatkoch, § 490 ods.1, ods.2, § 200 ods.1 druhá veta, § 205 ods.1, ods.2 platného Občianskeho zákonníka (účinného od 01.04.1964 do 31.03.1983). Poukázal tiež na ustanovenia § 135a ods.1, ods.2, ods.4, ods.5 Občianskeho zákonníka (účinného od 01.04.1983). Vykonal rozsiahle dokazovanie, oboznámil sa so žalobou, písomnými vyjadreniami strán sporu, vykonal výsluch žalobcov a niektorých žalovaných, najmä vykonal výsluch žalobkyne 2/ J. U., žalovaného 1/ T. X., žalovaného 2/ M. Y., žalovaného 7/ T. U.; vyslúchol stranami sporu navrhnutých svedkov a oboznámil stranami sporu predložené listinné dôkazy.

1.7 Súd prvej inštancie v rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia poukázal na skutočnosť, že bolo potrebné sa vysporiadať s právnymi podmienkami vzniku držby v zmysle právnych predpisov účinných v rozhodnom období; zdôraznil požiadavku dobrej viery držiteľa, že mu vec patrí; dobrá viera ako predpoklad oprávnenej držby je presvedčením nadobúdateľa, že nekoná bezprávne; detencia k vydržaniu nepatrí. Oprávnená držba sa musí opierať o právny titul; formálne správny, neplatný či domnelý; oprávnená držba sa len výnimočne môže zakladať na ospravedlniteľnom právnom omyle. Okresný súd zdôraznil, že omyl držiteľa vychádzajúci z neznalosti alebo nedokonalnej znalosti celkom jednoznačného a zrozumiteľného ustanovenia zákona je právnym omylom neospravedlniteľným, nakoľko pri zachovaní obvyklej opatrnosti sa predpokladá, že každý sa oboznámi so zákonnou úpravou právneho úkonu, ktorý má v úmysle urobiť. V tomto smere poukázal na závery vyplývajúce z rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 3Cdo/97/2009, 4Cdo/283/2009, 5Cdo/30/2010, 6MCdo/5/2020, 7Cdo/12/2011 ako aj rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky sp.zn. 22Cdo/3249/2009 a 22Cdo/1004/2009. Zdôraznil, že žalobcovia tvrdili, že titulom nadobudnutia nehnuteľností malo dôjsť kúpnu zmluvou uzavretou v roku 1968, kedy došlo tiež k zaplateniu kúpnej ceny a dobromyseľná držba mala začať od 01.01.1969. V tomto smere okresný súd poukázal na historický význam vlastníctva a jeho evidencie, sústave pozemkových kníh, zápis ktorých mal nielen registračný, ale aj hmotnoprávny charakter. Takýto význam pozemkových kníh zanikol účinnosťou zákona č. 141/1950 Sb.. Zápisom nadobudnutia vlastníctva v pozemkovej knihe ostal iba význam deklaratórny. Ďalšie zapisovanie do pozemkových kníh bolo zastavené od 01.04.1964 v zmysle zákona č. 22/1964 Zb. o evidencii nehnuteľností; následne sa zmeny vo vlastníckych vzťahoch k nehnuteľnostiam zapisovali v evidencii nehnuteľností vedenými orgánmi geodézie. V zmysle § 134 ods.2 Občianskeho zákonníka platného od 01.04.1964 do 31.03.1983 k zmluve o prevode nehnuteľností bola potrebná jej registrácia štátnym notárstvom; vlastníctvo predchádzalo až registráciou zmluvy. Povinnosť registrácie sa vzťahovala na zmluvy o prevode nehnuteľností do osobného a súkromného vlastníctva občanov a iných ako socialistických organizácií, zmluvy o obmedzení prevodu nehnuteľností, dohody o osobnom užívaní pozemkov, zmluvy o vzájomných právach a povinnostiach stavebníkov pri výstavbe

obytného domu s bytmi v osobnom vlastníctve a zmluvy o predaji bytov v dome vo vlastníctve štátu do osobného užívania a zmluvy o prevode bytov v osobnom vlastníctve medzi občanmi.

1.8 Vzhľadom na historický exkurz okresný súd ustálil, že oprávnená držba sa musela opierať o právny titul nadobudnutia ako predpokladu oprávnenej držby. Žalobcovia tvrdili, že nehnuteľnosť kúpili od ich vlastníkov prostredníctvom výboru záhradkárov. V tomto smere okresný súd osobitne poukázal na vyjadrenie svedka S. O., ktorý uviedol, že bol spoluvlastníkom uvedenej nehnuteľnosti v roku 1940. Popísal nadobudnutie k jednotlivým pozemkom v záhradnej osade Vinica, kedy išlo z väčšej časti od príslušníkov jednej rodiny, a to troch sestier a jedného brata. Uvedené potvrdila svedkyňa G. X. R.. Išlo o rodiny X., T., U., R., I., O. a E.; vlastníkom bola aj p. U., pozemok nadobudol na základe prídelu. Z pozemnoknižnej vložky 2416 pre k. ú. Lučenec okresný súd zistil, že už v roku 1945 darovacou zmluvou vlastníkom 1/9-ine pozemkov X. X. pozemok daroval členom svojej rodiny X. X., S. X., H. G. X. a P. W.. V roku 1962 nadobudol vlastnícke právo k 1/9-ine pozemkov S. R. a následne previedol vlastnícke právo k nehnuteľnosti na H. U. a M. U. na každého v 1/18-tine. Pod B13 je uvedené nadobudnutie vlastníckeho práva titulom kúpy na 1/9-tinu pozemku S. O. a pod B14 z roku 1963 nadobudnutie vlastníckeho práva A. E. a R. M., každým v rovnakom podiele. Napokon pod B15 z roku 1964 je uvedené nadobudnutie vlastníckeho práva titulom kúpy u vlastníka K. I. v 1/9-tine. Z uvedeného pre okresný súd vyplynulo, že osadovú záhradu Vinica tvorili pozemky vo vlastníctve občanov, a teda nie osôb, ktoré by nadobudli pozemky rozhodnutím národného výboru o pridelení pozemku do osobného užívania. Pokiaľ takéto pozemky jednotliví občania vlastnili, od uvedených vlastníkov ich mohol kúpiť iný občan písomne uzavretou kúpnu zmluvou, registrovanou s každým jedným vlastníkom a ktorá zmluva by bola následne registrovaná štátnym notárstvom, ktorou registráciou prechádzalo vlastnícke právo. Zmenu vlastníka zaevidovala geodézia.

1.9 Aplikujúc uvedené na skutkový stav a právnu argumentáciu ako aj v závery vyplývajúce z jednotlivých rozhodnutí vyšších súdnych autorít, okresný súd ustálil, že u právnych predchodcov žalobcu chýba právny titul ako podmienka nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním v dôsledku kvalifikovanej držby. Tvrdenia žalobcov, že H. T. nadobudol pozemky kúpnu zmluvou, spochybňuje výpoveď S. O., ktorý bol v rozhodnom období spoluvlastníkom predmetného pozemku; a poprel tvrdenie, že by pozemok vo svojom vlastníctve predal rodine T.. Poprel existenciu akéhokoľvek výboru, ktorý by rozhodoval v podstatných veciach a tvrdil, že o podstatných veciach vlastníci rozhodovali spoločne. Navyše uviedol, že H. T. vyhotovil dve brány v prospech spoluvlastníkov, avšak z tohto dôvodu mu bola daná časť spoločného pozemku do neplateného nájmu. Obdobne sa vyjadrila svedkyňa Z.. J. H., dcéra spoluvlastníka T., ktorá rovnako poprela tvrdenie žalobcov, že ich právni predchodcovia nadobudli k uvedenej nehnuteľnosti vlastnícke právo. Súd prvej inštancie výpoveď svedkyne vyzdvihol aj z dôvodu, že v rozhodnom období pracovala na geodézii, ktorá viedla evidenciu pozemkov a ich vlastníkov a mal tak zato, že rodina spoluvlastníka p. T. bola plne informovaná o spôsobe nadobúdania a evidencie pozemkov. Rozpor s tvrdeniami žalobcov vyplýva aj z výpovede svedkyne G. X. R. v tom, že tvrdila, že jej otec predal pozemok v roku 1962 až 1963, čo je zároveň v rozpore s predloženými čestnými prehláseniami Základnej organizácie Slovenského zväzu záhradkárov Lučenec - Vinica zo dňa 02.04.1994, ako aj čestnými vyhláseniami T. X. a T. H. zo dňa 16.09.1994, z ktorých má vyplývať, že H. T. mal pozemky kúpiť od pozemnoknižných vlastníkov v roku 1968. Okresný súd sa vysporiadal aj s dôkazmi svedčiacimi v prospech žaloby a poukázal na čestné vyhlásenia a čestné prehlásenia a výpis z uznesenia výročnej členskej schôdze Základnej organizácie Slovenského zväzu záhradkárov Lučenec - Vinica z 02.04.1994 a uviedol, že osoby, ktoré tieto vyhlásenia podpísali v roku 1968, neboli spoluvlastníkmi. Pochybnosti vyplynuli aj z výpovede žalovaného T. X., ktorému mal jeho otec uviesť, že k predaju časti pozemku v prospech H. T. došlo. Svedok mal v uvedenom čase len približne 14 rokov, ním poskytnutý údaj môže byť skreslený; navyše tvrdil, že pozemky patrili spoločenskej organizácii Slovenského zväzu záhradkárov, základnej organizácii Lučenec. Z vykonaného dokazovania však vyplynulo, že vlastníckmi pozemkov boli jednotliví občania. Argumentácia svedka bola aj v rozpore s vtedy platnou právnou úpravou, nakoľko pôvodní vlastníci svoje pozemky nenadobudli zmluvou o dočasnom užívaní pozemkov uzavretou so Slovenským zväzom záhradkárov, ale kúpnu zmluvou. Ak by aj právni predchodcovia žalobcov nadobúdali pozemok na základe rozhodnutia o pridelení pozemku do osobného užívania, v takom prípade by organizácia majúca pozemok v správe, musela uzavrieť dohodu o osobnom užívaní pozemkov. V takomto prípade by muselo existovať písomné rozhodnutie o pridelení pozemku do osobného užívania vydané okresným výborom a písomná dohoda registrovaná štátnym notárstvom. Uvedené preukázané nebolo.

1.10 Okresný súd podporne poukázal aj na ďalšie skutočnosti vyplývajúce z vykonaného dokazovania, napr. na skutočnosť, že v zmluve uzavretej medzi predávajúcou J. Y. a kupujúcou M. U. bolo upozornenie, že pozemok má v neoprávnenej držbe jeden občas z Lučenca; vlastníčka J. Y. tak považovala H. T. za neoprávneného držiteľa, a nie za vlastníka. G. T., ktorý podpísal čestný prehlásenie dňa 02.04.1994, nebol v roku 1968 vlastníkom pozemku, čo pre okresný súd vyplynulo z vyjadrenia G. X. R.; uvedené vyplýva aj zo správy Štátneho notárstva a geodézie v Lučenci pod N 55/64. Ak čestné vyhlásenie N 235/1994 zo dňa 16.09.1964 podpísal aj T. H., tento v rozhodnom období nebol spoluvlastníkom pozemkov a nemohol mať priamu vedomosť o tom, či došlo ku kúpe pozemkov zo strany právneho predchodcu žalobcov.

1.11 Na základe vykonaného dokazovania tak okresný súd dospel k záveru, že žalobcovia nepreukázali oprávnenú držbu, nakoľko táto sa musí opierať o právny titul kúpy pozemku, čo nebolo preukázané. Z dokazovania pre okresný súd vyplynula len existencia výprosy (prekárrium) a teda prenechania pozemku k bezplatnému užívaniu bez určenia doby užívania, ktorú vlastníak môže kedykoľvek ukončiť. Napokon okresný súd ustálil, že oprávnená držba preukázaná nebola. Ak by však aj došlo k oprávnenej držbe, existovali okolnosti, ktoré museli objektívne vyvolať u právnych predchodcov žalobcov pochybnosti, že im pozemok nepatrí. Ide o žiadosť o povolenie stavby adresovanej Mestskému národnému výboru z roku 1978, kedy H. T. musel zistiť, aký je vlastnícky stav, nakoľko pri žiadosti o vydanie stavebného povolenia musel mať pozemok vysporiadaný a musel žiadať list vlastníctva. Ak nechal vypracovať znalecký posudok v roku 1981, znalec musel jednoznačne zistiť, kto je evidovaný ako vlastníak, nakoľko musel vychádzať z údajov z geodézie, príp. z pozemkovej knihy. Okresný súd tak ustálil, že nie je možné uvažovať o dobromyseľnosti žalobcov, pretože je zrejmé, že ich právni predchodcovia sa museli oboznámiť so skutočným stavom vlastníckeho práva ešte pred uplynutím lehoty na vydržanie. Uvedeným došlo k pretrhnutiu vydržacej doby a nebola tak preukázaná ani nepretržitosť oprávnenej držby.

1.12 Z uvedených dôvodov okresný súd žalobu v celom rozsahu zamietol.

1.13 Pri rozhodovaní o trovách konania súd prvej inštancie aplikoval ustanovenie § 262 ods.1, ods.2 a § 255 ods.1, ods.2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok; prihliadol na úspech v spore, ktorí mali žalovaní 1/ až 12/. Z uvedeného dôvodu rozhodol, že žalovaní 1/ až 12/ majú spoločne a nerozdielne nárok voči žalobcom na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca 5/ U. U., v ktorom uviedol, že žiada zrušiť všetky výroky okresného súdu, ktoré považuje za nespravodlivé; uviedol, že odvolaním chce dosiahnuť zmenu rozsudku tak, že odvolací súd žalobe vyhovie a žalobcom prizná nárok na náhradu trov konania.

2.1 V konkrétnostiach poukázal na výpoveď pôvodnej žalobkyne 1/ K. T., ktorá uviedla, že jej manžel parcelu odkúpil a bol v dobrej viere, že je jej majiteľom. Na vyplatenie odviezol kus poctivej práce a z vlastného majetku zaplatil aj materiál. Tvrdiť teraz, že bol len nájomcom parcely znamená, že bol v konečnom dôsledku zo strany vlastníkov a záhradkárskeho zväzku oklamaný a podvedený; vylákali od neho vyrobenie brány, ktorú si nemali z čoho zaplatiť a teraz sa tvária, že mu pôdu dali len do podnájmu.

2.2 Hodnotenie dôkazov zo strany súdu prvej inštancie považoval žalobca 5/ za účelové a motivované snahou súdu vyhovieť žalovanému; rozhodnutie považoval za prekvapivé. Uviedol tiež, že H. T. a jeho manželka pozemok za ich života nevysporiadali, nebolo to však ich vinou. Namietal postup bývalého režimu k vlastníctvu pozemkov zo strany občanov a zdôraznil, že H. T. si ctil vtedajšie zákony, úrady neobchádzal. Žalobcovia preukázali, že nahlasoval zámer výstavby, rešpektoval stanoviská úradov a určite by rešpektoval aj to, ak by mu povedali, že pozemky nemôže považovať za svoje. Zdôraznil, že H. T. pozemok nadobudol poctivou a statočnou prácou v duchu vtedajších predpisov, keď na vlastné náklady vyhotovil oplotenie a bránu pre celú záhradkársku osadu.

2.3 Odvolateľ namietal záver o tom, že H. T. sa o vlastníctvo a jeho vysporiadanie nezaujímal; akonáhle mu to nové zákony umožňovali, začal podnikáť kroky, aby mal vlastníctvo riadne zapísané. Vysporiadaním vlastníctva poveril advokátske kancelárie, ktoré však vo veci nekonali.

2.4 Pokiaľ ide o žalovaného 2/ M. Y., žalobca 5/ zdôraznil, že tento vedel od počiatku, ako vykupoval spoluvlastnícke podiely, že ich užívajú T.. Polovica majiteľov pôvodných pozemkov v konaní pred súdom potvrdila, že pozemok predali za hodnotu brán H. T. a len tá polovica, ktorá ich predala pánovi Y., tvrdila opak. Ani jeden z predávajúcich nešiel so žalovaným 2/ na miesto samé, aby mu ukázal aké pozemky mu odpredávajú, inak by musel vysvetliť, prečo na ňom hospodária a majú postavené stavby iní ľudia. Napokon vyjadril názor, že v krivdách napáchaných na občanoch Československa predchádzajúcim režimom pokračuje režim súčasný.

3. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podali odvolanie prostredníctvom právnej zástupkyne žalobcovia 1/ až 4/, v ktorom navrhli, aby odvolací súd napadnutý rozsudok okresného súdu postupom podľa § 388 C.s.p. zmenil tak, že žalobe v plnom rozsahu vyhovie; uplatnili nárok na náhradu trov celého konania. Uplatnili odvolacie dôvody uvedené v § 365 ods.1 písm. f) a h) C.s.p., tvrdili tak, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

3.1 Vo vzťahu k nesprávnemu právnemu posúdeniu uviedli, že rozsudok súdu prvej inštancie je založený na právnom posúdení, ktoré je podľa nálezu Ústavného súdu SR sp.zn. II.ÚS 484/2015 zo dňa 14.11.2018 protiústavné; na uvedený nález žalobcovia v konaní pred súdom prvej inštancie poukazovali. Na závery súdu prvej inštancie, konkrétne, že žalobcovia nepreukázali oprávnenú držbu, nakoľko táto sa musí opierať o právny titul kúpy pozemku, čo nebolo preukázané, a zároveň, že omyl držiteľa vychádzajúci z neznalosti alebo nedokonalnej znalosti celkom jednoznačného a zrozumiteľného ustanovenia zákona je omylom neospravedliteľným uviedli, že tieto závery sú priamo v rozpore so závermi žalobcami citovaného nálezu Ústavného súdu SR. Žalobcovia naopak tvrdili, že účelom vydržania bola a je ochrana tzv. nedoložených právnych vzťahov vyplývajúcich z neperfektných, resp. neformálnych právnych úkonov a aby sa tým za splnenia zákonných podmienok uviedli do súladu so skutočným stavom právne úkony v prípadoch, keď sa ľudia nesprávali presne v zmysle zákonných ustanovení. V rámci svojej argumentácie k nesprávnemu právnemu posúdeniu poukázali na jednotlivé právne vety vyplývajúce z nálezu Ústavného súdu SR sp.zn. II.ÚS 484/2015 a zdôraznili, že v uvedenom náleze ústavný súd poukázal na rozdielne právne názory dovtedajšej praxe a vyslovil, ktorý názor je potrebné považovať za ústavne konformný. V tomto smere zdôraznili, že za ústavne konformný je potrebné považovať taký výklad ustanovenia § 134 Občianskeho zákonníka, ktorý podporuje zákonnú licenciu uviesť do súladu dlhodobý faktický stav nepretržitej držby oprávneným držiteľom, ktorý je po stanovenú dobu objektívne presvedčený o svojom domnelom vlastníckom práve so stavom vlastníckym. Výklad, ktorý túto možnosť vylučuje, resp. ju obmedzuje podstatným spôsobom, nemôže byť považovaný za ústavne konformný.

3.2 Vo vzťahu k nesprávnym skutkovým zisteniam žalobcovia 1/ až 4/ v podanom odvolaní tvrdili, že držby parcely č. XXXX sa ich právní predchodcovia ujali niekedy v roku 1964, kedy H. T. kosil a obhospodaroval parcelu v spoločnom vlastníctve predchodcov žalovaných a od roku 1968, kedy za nadobudnutie vlastníckeho práva zaplatil kúpnu cenu vo forme práce a materiálu na vyhotovenie oplotenia a brán v záhradkárskej osade Vinica v hodnote 14.000,-Kčs. Týmto sa stal držiteľom veci v domnienke, že už je jej vlastníkom. Vo vzťahu k titulu nadobudnutia žalobcovia už v konaní pred súdom prvej inštancie tvrdili, že ak aj bola uzatvorená písomná kúpna zmluva, nemajú ju k dispozícii a takýto dôkaz predložiť nevedia. Rovnako dokazovali, že preukazovali presvedčenie o vlastníckom práve H. T. vyhlásením zástupcov záhradkárskej osady z roku 1994; pokúsili sa o vydržanie vlastníckeho práva formou notárskeho osvedčenia. Mali zato, že dokazovanie pred súdom prvej inštancie preukázalo pravdivosť ich tvrdenia, že na parcele, ktorá je predmetom žaloby, H. T. a K. T. hospodárili už pred rokom 1968. So žalobou pritom súhlasili žalovaní T. X., W. X., J.. F. A., Z.. D. E. a J.. Z. U.; na týchto žalovaných pripadá spoločne 32/144-ín zo sporného pozemku. Žalobcom sa podarilo preukázať, že H. T. zhotovil brány a oplotenie okolo pozemku v hodnote cca 14.000,- Kčs, čo potvrdila väčšina vypočutých svedkov. V uvedenom žalobcovia videli zaplatenie odplaty za užívanie pozemkov, čo podčiarkuje dobromyseľnosť ich držby a oprávnenosť pocitu, že sú fakticky vlastníckymi pozemku.

3.3 Z vykonaného dokazovania pre žalobcov 1/ až 4/ vyplynulo, že spor bol iba v tom, akým titulom právní predchodcovia žalobcov na pozemku hospodárili a tento držali, a teda či ako ich vlastníci alebo ako ich nájomcovia. Práve skutočnosť, že niektorí svedkovia potvrdzujú predaj pozemkov a niektorí uvádzajú, že došlo len k prenechaniu do užívania, môže byť vyhodnotená ako dôkaz v prospech žalobcov v tom, že v ich právnom predchodcovi dohoda po vyhotovení a odovzdaní brán mohla vyvolať

subjektívny pocit, že si pozemok kúpili. Hodnotenie dôkazov v tomto smere okresným súdom nebolo objektívne; v rámci hodnotenia dôkazov vynechal čestné prehlásenia viacerých svedkov, ktorí potvrdzujú to, že právny predchodca žalobcov sa považoval za vlastníka pozemku. Súd prvej inštancie hodnotil dôkazy v prospech žalobcov neobjektívne, keď tieto nepovažoval za dôveryhodné napr. kvôli veku svedka alebo ich úplne opomenul. Svedecké výpovede o tom, že k odpredaju pozemku nedošlo, takto kriticky nehodnotí. Okresný súd sa pritom nevysporiadal s tým, prečo by právny predchodca žalobcov bezodplatne zhotovoval brány a oplotenie pre celú záhradkársku osadu. Navyše zdôraznili osobu právneho predchodcu žalobcov H. T., ktorého charakteristike zodpovedá, že mohol uveriť zástupcom vlastníkov pozemkov zlúčených v záhradkárskej osade, že mu za vyhotovenie brán bol spoločný pozemok odpredaný. Práve subjektívny pocit, od ktorého si držbu odvíjal právny predchodca žalobcov, žalobcovia preukázali listinnými dôkazmi, v ktorých sa právny predchodca žalobcov sám označuje za vlastníka pozemku. Tieto dôkazy okresný súd nevyhodnotil správne a vyvodil z nich nesprávne skutkové zistenia. V tomto smere poukázali na čestné prehlásenie H. T. zo dňa 15.08.1988 a na posudok Ing. Pavla Dvorského z 13.06.1981. Uvedené dôkazy sú dôkazom toho, že H. T. sám o sebe už v roku 1988, resp. v roku 1981 uvádzal, že je vlastníkom predmetného pozemku. Navyše v tomto smere poukázali aj na žiadosť H. T. zo dňa 06.06.1978, v ktorej sa právny predchodca žalobcov označil za vlastníka pozemku, správal sa ako vlastník, keď v súlade s právnymi predpismi žiadal o stavebné povolenie na pozemku. Uvedené subjektívne presvedčenie H. T. preukazuje aj list zo SSE zo dňa 07.08.1975. Okresný súd tak mohol dospieť k skutkovým záverom, že H. T. pozemok aktívne užíval, pestoval na ňom plodiny, poberal z neho úžitky; pozemok sa snažil zveľaďovať, k pozemku sa správal ako k svojmu vlastníctvu a pravidelne komunikoval s úradmi ohľadne tohto pozemku, pričom deklaroval, že je jeho vlastníkom. Žalobcovia 1/ až 4/ tak mali zato, že sa im podarilo preukázať subjektívne presvedčenie H. T., že je oprávneným držiteľom pozemku titulom jeho kúpy od pôvodných vlastníkov. Okresný súd však naopak z predložených dôkazov vyvodil, že práve komunikácia s úradmi musela u právnych predchodcov žalobcov 1/ až 4/ vyvolať pochybnosti o tom, že im pozemok patrí; uvedený skutkový záver z vykonaných dôkazov vyvodiť nemožno. Navyše pred súdom prvej inštancie nebol vykonaný žiaden dôkaz, ktorý by nasvedčoval takému záveru, že právny predchodca žalobcov 1/ až 4/ do uplynutia 10-ročnej dobromyseľnej držby bol vo svojej držbe rušený; že by jeho dobromyseľnosť bola nejakou okolnosťou prerušená.

3.4 Za nepreskúmateľný považovali žalobcovia 1/ až 4/ záver súdu prvej inštancie o tom, že H. T. užíval a držal predmetnú nehnuteľnosť titulom výprosy; okresný súd pritom vykonal viacero dôkazov nasvedčujúcich tomu, že za užívanie pozemku bola zaplatená odplata.

3.5 Len časť žalovaných spochybnila odkúpenie predmetnej parcely, ktorí však okrem svojich tvrdení nepredložili žiadne dôkazy.

3.6 Pokiaľ ide o právneho predchodcu žalovaných 4/, 7/ a 12/, tento bol ešte v čase podania žaloby zapísaný ako neznámy vlastník. Pokiaľ ide o jeho právnych nástupcov, výpoveď T. U. sa javí ako účelová; žalobcovia považovali za nepravdepodobné, aby sa osoba, ktorá riadne vykonáva svoje vlastnícke práva k veci, nezaujímal o to, kto jej vec drží, pobera z nej úžitky; neplnila si svoje daňové povinnosti a ponechala na liste vlastníctva zápis v prospech neznámeho vlastníka. Ani právni predchodcovia žalovaného 2/ neboli schopní poprieť fakt, že H. T. bol dlhé roky užívateľom predmetného pozemku; ich tvrdenia o tom, že pozemok užíval iným titulom, než kúpou, sú nevierohodné z dôvodu, že svoje podiely následne odpredávali žalovanému. Potvrdením kúpy pozemku H. T. by uznali, že žalovaného 2/ pri odpredaji nehnuteľnosti zaviedli. Navyše v skutočnosti nemuseli mať vedomosť od svojich právnych predchodcov o tom, že H. T. parcelu v minulosti odkúpil. Takisto zo žiadnych zmlúv uzatvorených žalovaným 2/ nevyplýva, že držiteľom parcely č. XXXX. je niekto iný, čo bolo v rozpore so skutočným stavom v čase podpisu týchto zmlúv.

3.7 Žalobcovia 1/ až 4/ poukázali na vývoj právnej úpravy už od roku 1966, resp. 1968, kedy mala byť zaplatená kúpna cena a vyvodili, že v plnom rozsahu bolo možné nadobudnúť vlastnícke právo vydržaním až od 01.01.1992. Ak sa súd prvej inštancie odvolával na závery súdov, ktoré boli citovaným nálezom Ústavného súdu SR prekonané a svoj odklon náležite neodôvodnil, je jeho rozhodnutie nepreskúmateľné a protiústavné. Žalobcovia naďalej zastávali tvrdenie, že ich právni predchodcovia nadobudli vlastnícke právo k parcele č. XXXX dňom 01.01.1992; od uvedeného dňa prestali byť žalovaní a ich právni predchodcovia ideálnymi podielovými spoluvlastníkmi parcely č. XXXX. Okrem pôvodných vlastníkov len málokto vie dať úplne dôveryhodné svedectvo obsahu dohody medzi stranami z roku 1968; je nevyhnutné hodnotiť správanie sa strán, nepriame dôkazy a svedecké výpovede. Z uvedených

podľa žalobcov vyplýva, že pozemok užívali ich právni predchodcovia od roku 1968 v domnienke, že sú ich vlastníkmí. Odvolanie uzavreli citátom zo záveru nálezu Ústavného súdu SR sp.zn. II.ÚS 484/2015 a tvrdili, že pri ústavne konformnom výklade dobromyseľnosti držby treba skúmať, či držiteľ mohol byť objektívne presvedčený o tom, že držanú vec poctivým spôsobom nadobudol. Nemôže byť teda rozhodujúce, že pritom nesplnil zákonné podmienky. Za poctivý spôsob nadobudnutia veci treba považovať také rozhodnutie, ktoré je v súlade s dobrými mravmi. Spravidla je preto rozhodujúce, že držiteľ za držanú vec zaplatil dohodnutú sumu, prípadne poskytol iné dohodnuté plnenie, alebo preukázateľne išlo o dar ako bezodplatné plnenie.

4. Žalobcovia 1/ a ž 4/ v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalobcu 5/ U. U. sa s podaným odvolaním aj jeho argumentáciou stotožnili.

5. Žalovaný 2/ v písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu žalobcov 1/ až 4/ navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdil a žalovanému 2/ priznal náhradu trov odvolacieho konania vo výške 100%.

5.1 K odvolacím námietkam uviedol, že žalobcovia nepreukázali dobromyseľnosť držby; dôkazy sa rozchádzali v tom, či sporný pozemok im predal záhradkársky spolok, ktorý však nikdy nebol subjektom vlastníckeho práva k pozemku alebo pôvodní vlastníci. Časť pôvodných vlastníkov pritom poprela, že by k uzatvoreniu čo aj neformálnej kúpnej zmluvy došlo, ale tvrdili, že sporný pozemok bol právnym predchodcom žalobcov daný za určité služby len do užívania. Napokon pôvodný spoluvlastník T. U. v inkriminovanom čase so svojim podielom nemohol disponovať, nakoľko bol v režime konfiškátu. Pokiaľ žalobcovia poukazovali na nález Ústavného súdu SR sp.zn. II.ÚS 484/2015, žalovaný 2/ zdôraznil, že uvedený nález vychádza zo skutočnosti, že existuje potvrdenie o zaplatení kúpnej ceny podpísané všetkými vlastníkmí. V prejednávanej veci sa dôkazy rozchádzali v tom, či bola suma zaplatená záhradkárskemu spolku v hotovosti alebo poskytnutým plnením; uvedené plnenie však nebolo poskytnuté pôvodným vlastníkom.

5.2 V prejednávanej veci navyše nešlo o formálne chyby prevodu; žalobcovia nepreukázali uzavretie žiadnej kúpno-predajnej zmluvy, ani takej, ktorá by mala formálne chyby. V prejednávanej veci nebola preukázaná akákoľvek ani neformálna zmluva o prevode s oprávnenými osobami; žalobcovia preukazovali, že plnenie za pozemok bolo poukázané záhradkárskemu spolku. Podľa žalovaného 2/ bolo v konaní pred súdom prvej inštancie spochybnené aj vyčíslenie odplaty za pozemok, ktoré je za daný pozemok a danú dobu značne nadhodnotené. Je nevierohodné, že po 26 rokoch si niektoľko záhradkárov presne pamätalo hodnotu 14.000,-Kčs a spísalo prehlásenie o tom, že suma bola vyplatená záhradkárskemu spolku. Táto suma je skôr podobná cene 12.601,-Kčs určenej znaleckým posudkom z roku 1981, než reálnej primeranej dobovej cene, či už takéhoto pozemku, prípadne aj dvoch kusov brán. Nevierohodné sa javí aj svedectvo T. a W. X., ktorí v minulosti svoj podiel na spornom pozemku na odkúpenie ponúkli žalovanému 2/; nedohodli sa pre vysokú požadovanú cenu. V písomnom vyjadrení sa žalovaný 2/ vyjadril aj k listinným dôkazom, ktorými žalobcovia preukazovali dobrú vieru H. T., pričom vyvodil, že uvádzané dôkazy nie sú dôkazmi o vlastníctve, ani o dobromyseľnosti držiteľa. Ak žalobcovia 1/ až 4/ namietali, že nikto z predávajúcich podielových spoluvlastníkov žalovanému 2/ pri predaji neuviedol, že držiteľom je niekto iný, túto námietku považoval za nedôvodnú. Jeho motiváciou na kúpu sporného pozemku bolo len to, že na susediacom pozemku nechcel mať neporiadok a smetisko. Ak by záhrada na spornom pozemku bola udržiavaná, žalovaný 2/ by nemal dôvod podiely na nej kupovať. Navyše bolo preukázané, že o sporný pozemok sa možno 20 rokov nikto nestaral; pozemok bol v odpudivom, zanedbanom stave, zarastený burinou, náletovými kríkmi a drevinami. Na pozemku nikto nič nepestoval, o ovocné stromy sa nestaral, úrodu neoberal. Na pozemku sa zhromažďoval odpad. Pre žalovaného 2/ z toho vyplynulo, že žalobcovia sa o pozemok začali účelovo zaujímať až vtedy, keď ho žalovaný 2/ začal upratovať, a teda sami ho začali upratovať až v priebehu súdneho konania.

6. K odvolaniu žalobcu 5/ žalovaný 2/ zotrval na svojich stanoviskách a uviedol, že žalobca 5/ žiadne dôkazy o svojom odvolaní nekonkretizuje, ponúka iba subjektívny pohľad na vec. Žalobca 5/ ignoruje rozpory a nezrovnalosti vyplývajúce z vykonaného dokazovania. V ďalšom texte vyjadrenia len poukázal na stav sporného pozemku, keď začal vykupovať spoluvlastnícke podiely a vyjadril sa k žiadosti o stavebné povolenie z roku 1978. Stavebné povolenie ani odpoveď na žiadosť predložená nebola, stavba realizovaná nebola. Aj v roku 1978 musel stavebník k stavebnému konaniu deklarováť právny vzťah k stavbou dotknutému pozemku; uvedené právny predchodca žalobcov deklarováť nemohol, na danú

parcelu bol založený list vlastníctva so zapísanými podielovými spoluvlastníkmi - konkrétnymi osobami. Z uvedeného žalovaný 2/ vyvodil, že už v roku 1978 predchodcovia žalobcov museli vedieť, že nie sú vlastníckmi danej parcely.

7. Žalovaný 7/ k podaným odvolaniam žalobcov uviedol, že považuje rozhodnutie súdu prvej inštancie za správne; okresný súd dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec správne právne posúdil. Schematicky sa vyjadril k jednotlivej argumentácii žalobcov a namietal, že žalobcovia nedoložili existenciu záhradkárskeho zväzu záhradkárskej osady Vinica a rozsah právomoci nakladať s cudzím majetkom. Tvrdil, že nebol doložený žiaden dôkaz o užívaní spornej parcely predchodcu žalobcov pred rokom 1964 a ani do roku 1968. Žiadny zo žalovaných pritom svoje vlastníctvo nepoprel; súhlas so žalobou nie je potvrdením kúpnej zmluvy ani potvrdením skutočností tvrdených žalobcami. Z tvrdenia žalobcov 1/ až 4/ v podanom odvolaní, že právní predchodcovia zaplatili odmenu za užívanie pozemkov pre žalovaného 7/ vyplynulo, že týmto potvrdili, že išlo o užívanie pozemkov a nie ich predaj. Poukázal na svedectvo svedka O., ktorý ako jediný žijúci vlastník podielu v rokoch 1944 až do jeho predaja žalovanému 2/, poskytol jediné vierohodné svedectvo. Ak žalobcovia poukazovali na čestné prehlásenia, ide o prehlásenia o tom, čo svedkovia počuli od predchodcu žalovaných; neboli priamymi účastníkmi udalosti. Z argumentácie žalobcov 1/ až 4/ žalovaný 7/ zároveň vyvodil, že právnenému predchodcovi žalobcov nebolo udelené stavebné povolenie, z čoho je zrejmé, že žiadateľ nespĺnil základnú podmienku - vlastníctvo pozemku. Po zamietnutí si predchodca žalobcov musel byť vedomý toho, že nie je vlastníkom. Rovnako schematicky, resp. v bodoch sa žalovaný 7/ vyjadril k odvolaniu žalobcu 5/.

8. Žalované 10/ J.. F. A. a XX/ Z.. D. E. v písomnom vyjadrení uviedli, že so závermi a rozhodnutím súdu prvej inštancie sa stotožňujú.

9. Žalobcovia 1/ až 4/ v písomnom vyjadrení (replika) k vyjadreniam žalovaných zotrvali na podanom odvolaní a dôvodoch v ňom uvedených. Zdôraznili, že súd prvej inštancie sa pri hodnotení dôkazov riadil právnym názorom, ktorý nie je ústavne konformným. K námietke, že súd nevykonal dokazovanie k samotnej existencii záhradkárskej osady žalobcovia poukázali na ustanovenie § 186 ods.2 C.s.p. a zdôraznili, že žiadna zo sporových strán nespochybnila existenciu záhradkárskej osady Vinica v Lučenci.

10. Žalovaný 2/ v písomnom vyjadrení k vyjadreniu žalovaných 10/ a 11/ žiadne nové relevantné skutočnosti neuviedol; v písomnom vyjadrení k vyjadreniu žalovaného 7/ špeciálne poukázal na tvrdenie žalovaného 7/, že právny predchodca žalovaných 4/, 7/ a 12/ nemohol až do svojej smrti v roku 1985 disponovať so svojim podielom na spornom pozemku z dôvodu jeho konfiškácie v roku 1948, čo v priebehu súdneho konania preukázal žalovaný 7/. Táto nesporná skutočnosť vyvracia tvrdenie žalobcov, že sporný pozemok kúpil na základe písomnej kúpnej zmluvy od všetkých vtedajších vlastníkov. Ak by za konfiškovaného vlastníka bol účastníkom zmluvy štát, musela by existovať a byť dohľadateľná dobovým zákonom zodpovedajúca registrovaná kúpna zmluva. Takáto zmluva predložená nebola a žalobcovia štát ako účastníka zmluvy ani nespomínali.

11. Žalovaný 2/ napokon v písomnom vyjadrení (duplika) k replike žalobcov 1/ až 4/ zotrval na dovtedajšej argumentácii a zdôraznil, že žalobcovia v spore žiadnu zmluvu nepredložili, čo je svedectvom o tom, že o jej existencii klamali alebo nebola vhodná do ich konštrukcie vydržania.

12. Slovenský pozemkový fond ako zástupca neznámych vlastníkov - žalovaných 3/, 6/ a 8/ sa v písomnom vyjadrení stotožnil s rozsudkom súdu prvej inštancie a navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil.

13. Zástupca žalovaných 11/ a 12/ v písomnom vyjadrení žiadne ďalšie (nové) skutočnosti neuviedol.

14. Žalobcovia 1/ až 4/ v ďalšom písomnom vyjadrení zo dňa 05.05.2021 na vyjadrenie žalovaného 2/, vyjadrenie žalovaných 10/ a 11/ a Slovenského pozemkového fondu ďalšie (nové) skutočnosti neuviedli.

15. Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací (§ 34 C.s.p.), vec preskúmal v rozsahu určenom § 380 ods. 1, 2 C.s.p. bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 C.s.p.) a uznesenie súdu prvej inštancie podľa § 387 ods.1, ods.2 C.s.p. v celom rozsahu ako vecne správne potvrdil.

15.1 Podľa § 387 ods.1, ods.2 C.s.p., odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

16. Pred vecným preskúmaním napadnutého rozhodnutia odvolací súd zisťoval, či sú splnené procesné podmienky pre rozhodnutie vo veci. Odvolací súd zistil, že žalobkyňa 4/, K. S., rod. U., nar XX.XX.XXXX, zomrela dňa XX.XX.XXXX, a teda po rozhodnutí súdu prvej inštancie, v priebehu odvolacieho konania. Z uvedeného dôvodu odvolací súd skúmal, či v konaní možno pokračovať, ustálil z dedičského konania okruh dedičov po poručiteľke. Na základe uvedeného potom rozhodol, že v konaní pokračuje s dedičmi zomrelej žalobkyne 4/, a to so M. S., nar. XX.X.XXXX, M. S., nar. X.X.XXXX a K. Q., nar. X.X.XXXX. O pokračovaní v konaní s dedičmi zomrelej žalobkyne 4/ odvolací súd rozhodol uznesením č.k. 11Co/46/2021-1032 zo dňa 13. októbra 2022; podľa ustanovenia § 65 C.s.p. právni nástupcovia prijali stav konania ku dňu zániku procesnej subjektivity svojho predchodcu; právni nástupcovia sú v konaní zastúpení totožnou právnou zástupkyňou, ako zomrelá žalobkyňa 4/.

17. Odvolací súd preskúmal všetky podstatné odvolacie námietky žalobcov, ako aj predchádzajúce konanie spolu s napadnutým rozhodnutím súdu prvej inštancie. Súd prvej inštancie vykonal dostatočné dokazovanie, dospel k správnym skutkovým zisteniam, na ktoré s prihliadnutím na obsah žaloby aplikoval správne ustanovenie právneho predpisu a súčasne vec správne právne posúdil. Z dôvodu, že odvolací súd je rozsahom a dôvodmi odvolania viazaný, pri posudzovaní veci sa zaoberal len námietkami uvedenými v odvolaní a procesným postupom súdu prvej inštancie, ktorý predchádzal vydaniu napadnutého rozhodnutia z hľadiska, či v konaní došlo k vadám, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 380 ods. 2 C. s. p.).

18. Odvolania v danom prípade nie sú dôvodné.

Rozsudok súdu prvej inštancie je riadne a v súlade so zákonom odôvodnený, je z neho zrejmé, akými úvahami a právnymi názormi sa súd prvej inštancie riadil pri svojom rozhodovaní, je preskúmateľný a zrozumiteľný. Odvolací súd sa stotožnil v celom rozsahu s právnymi závermi a argumentáciou súdu prvej inštancie tak ako sa premietla do napadnutého rozhodnutia; okresný súd rozhodol správne, pokiaľ žalobu v celom rozsahu zamietol. V prejednávanej veci sa žalobcovia ako právni nástupcovia H. T. a K. T. (pôvodne žalobkyne 1/, ktorá v priebehu konania pred súdom prvej inštancie zomrela a okresný súd pokračoval v konaní s jej dedičmi) domáhali určenia, že nehnuteľnosť zapísaná na LV č.XXX ako O. parcela č.XXXX o výmere 3004 m² záhrady pre k.ú. Lučenec patrí do dedičstva po ich právnych predchodcoch; uvedeného určenia sa domáhali na základe vydržania keď tvrdili, že ich právni predchodcovia nehnuteľnosť nadobudli na základe kúpnej zmluvy s pôvodnými vlastníkmi (spoluvlastníkmi) a uplynula zákonom stanovená doba vydržania.

18.1 Súd prvej inštancie posudzujúc dôvodnosť žaloby skúmal aj otázku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení a dospel k záveru, že žalobcovia preukázali naliehavý právny záujem na požadovanom určení; s uvedeným záverom sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožňuje; iba dodáva, že podľa ustálenej súdnej praxe žalobca má naliehavý právny záujem na určení, že je vlastníkom nehnuteľnosti vždy, ak je žalovaný zapísaný v katastri nehnuteľností. Žalobami o určenie vlastníctva sú aj žaloby o určenie vecí patriacich do dedičstva, resp. žaloby o určenie, že určitá osoba bola ku dňu smrti vlastníkom veci (NS SR sp.zn. 3Cdo/44/2008).

18.2 Podľa súčasnej právnej úpravy Občianskeho zákonníka, pokiaľ ide o vydržanie, ustanovenie § 134 ods.1, 3 upravuje osobitný originálny spôsob nadobudnutia vlastníctva, ku ktorému dochádza v prípade splnenia zákonom určených podmienok; k nadobudnutiu vlastníctva dochádza priamo zo zákona. Pre nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním musia byť splnené súčasne nasledovné zákonné podmienky, a to a) oprávnená držba, b) uplynutie vydržacej doby, c) spôsobilý predmet vydržania. Ak nie je splnená čo i len jedna z uvedených podmienok, k nadobudnutiu vlastníckeho práva vydržaním nedôjde. Právne významným momentom z hľadiska vydržania je nadobudnutie držby. Držba je faktický stav, pri ktorom má držiteľ vec vo svojej moci, užíva ju a požíva plody a úžitky z nej, disponuje touto vecou, prípadne vykonáva činnosť, ktorá pripúšťa trvalý alebo opätovný výkon. Za držiteľa veci považuje Občiansky zákonník v § 129 ods. 1 toho, kto s vecou nakladá ako s vlastnou alebo kto vykonáva právo pre seba. Platné právo rozlišuje medzi oprávnenou a neoprávnenou držbou. Oprávneným držiteľom podľa § 130 ods. 1 Občianskeho zákonníka <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1964/40/>

> je ten držiteľ, ktorý je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný v tom, že mu vec alebo právo patrí. Pri pochybnostiach sa predpokladá, že držba je oprávnená. Dobrá viera ako jeden zo základných predpokladov vydržania je presvedčenie držiteľa, že mu právo svedčí a nevykonáva ho bezprávne. Medzi okolnosti svedčiace o dobrej viere držiteľa patrí aj spôsob nadobudnutia práva. Za dobromyseľnú držbu možno označiť takú, ktorá má objektívne znaky titulu nadobudnutia vlastníckeho práva. Titulom pre nadobudnutie vlastníckeho práva v zmysle ustanovenia § 132 ods.1 Občianskeho zákonníka je kúpna, darovacia alebo iná zmluva, dedenie, rozhodnutie štátneho orgánu alebo iné skutočnosti ustanovené zákonom.

18.3 Žalobcovia nadobudnutie vlastníckeho práva ich právnymi predchodcami odvodzujú od kúpnej zmluvy, ktorá mala byť uzatvorená v roku 1968; tvrdia, že ich právní predchodcovia do oprávnenej držby vstúpili od 01.01.1969; súd prvej inštancie správne poukázal na ustanovenie § 134 ods.1 Občianskeho zákonníka v znení platom od 01.04.1964 do 31.3.1983, podľa ktorého k zmluve o prevode nehnuteľnosti bola potrebná jej registrácia štátnym notárstvom; vlastníctvo prechádzalo registráciou zmluvy. Tituly nadobudnutia vlastníckeho práva v čase tvrdeného nadobudnutia vlastníctva boli rovnako kúpa, dar alebo iná zmluva, dedenie, rozhodnutie štátneho orgánu alebo iné skutočnosti ustanovené zákonom.

18.4 Niet sporu o tom, že žalobcovia registráciu zmluvy o prevode vlastníctva k predmetnej nehnuteľnosti v konaní pred súdom prvej inštancie nepredložili, nepreukázali tak nadobudnutie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti podľa právnych predpisov platných v čase tvrdeného nadobudnutia pozemku (registráciu zmluvy štátnym notárstvom). Súd prvej inštancie zistiť uvedenú skutočnosť nerezignoval na ďalšie dokazovanie a dokazovanie vykonal a vec posúdil s poukazom na doterajšiu judikatúru vyšších súdnych autorít; ich závery vyplývajúce z jednotlivých aplikovateľných rozhodnutí citoval a z uvedených záverov vychádzal.

18.5 Súd prvej inštancie napokon po vykonanom dokazovaní svoje rozhodnutie založil na konštatovaní, že u žalobcov chýba právny titul ako podmienka nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním v dôsledku kvalifikovanej držby; nepreukázali tak oprávnenú držbu, keďže táto sa musí opierať o právny titul kúpy pozemku; napokon konštatoval, že ak by aj došlo k oprávnenej držbe (čo v konaní preukázané nebolo), boli zistené také skutočnosti, ktoré museli u právnych predchodcov žalobcov pochybnosti, že im pozemok nepatrí, čo má vplyv na plynutie vydržacej doby. S uvedenými závermi súdu prvej inštancie sa odvolací súd stotožňuje.

19. Odvolatelia namietali, že súd prvej inštancie svoje rozhodnutie založil na právnom posúdení, ktoré je v zmysle nálezov Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. II. ÚS 484/2015 zo dňa 14.11.2018 protiústavné. S uvedenou námietkou sa odvolací súd nestotožňuje.

19.1 Ústavný súd v citovanom náleze poskytol aj historický exkurz do judikatúry vyšších súdnych autorít vo vzťahu k vydržaniu a zdôraznil, že na pojem oprávnenej držby, ako podmienky vydržania sa vyvinuli dva protichodné právne názory. Prvý právny názor akcentuje fakticitu a pocit neškodnosti a vychádza z rozhodnutia najvyššieho súdu sp.un. Cpj 51/1984 (R 45/86), na ktorý nadväzuje rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 3Cdo 117/1994 (R 44/96), z ktorého vyplýva nasledujúci právny záver: „K oprávnenej držbe (pozemkov) došlo... po dohode o ich kúpe, o ktorej súdy nemali pochybnosti. Skutočnosť, že nedošlo k perfektnej, teda k platnej kúpnej zmluve, na posudzovanie oprávnenosti tejto držby to nemalo podstatný vplyv. Platnosť nadobúdacieho právneho titulu je rozhodujúci len pri prevode vlastníctva na základe právneho úkonu. O takúto formu nadobudnutia vlastníctva v prejednávanej veci však nešlo, ako na to správne poukázal už odvolací súd, ale nadobúdacím titulom bolo vydržanie. Pri posudzovaní nadobudnutia vlastníctva vydržaním môže byť prípadný iný úkon ohľadne spornej veci iba okolnosťou, svedčiacou o dobromyseľnosti (bona fidae) držiteľa veci. Na rozhodné okolnosti pre vydržanie vlastníctva poukázala aj konštantná judikatúra súdov ešte pred účinnosťou novely Obč. zákonníka - zák. č. 509/1991 Zb. konštatovaním, že „Na rozdiel od preukazovania vlastníctva nebude treba, aby nadobúdateľ preukazoval platný právny dôvod nadobudnutia - riadny prechod vlastníctva, ale len okolnosti svedčiace o poctivosti nadobudnutia, v tom je základný rozdiel medzi ochranou vlastníctva a ochranou držby“ (Zb. rozh. č. 45, zoš. 9- 10/1986 str. 193). K počiatku oprávnenej držby (k prechodu od počiatkovej predchádzajúcej detencie predmetných pozemkov) u nadobúdateľov - ako to vyplýva z výsledkov vykonaného dokazovania, došlo podľa názoru dovolacieho súdu najneskôr 17. mája 1953, kedy došlo k prvej platbe. Preto treba považovať za správny právny záver prvostupňového súdu, že

už v roku 1953 začala plynúť 10-ročná vydržacia lehota nepretržitej držby, pôvodnou vlastníčkou ničím nenarušovanej, ani spochybňovanej, ale ani inými tretími osobami."

19.2 Konkurenčným, druhým právnym názorom sú rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (sp.zn. 4 Cdo 283/2009 (R 73/2015), 4 Cdo 361/2012 (R 74/2015), 5 Cdo 49/2010, 3 Cdo 97/2009, 3 M Cdo 7/2010, 3 M Cdo 8/2010 a sp.zn. 6 M Cdo 5/2010), v ktorých sa najvyšší súd priklonil k právnemu názoru, že súčasťou všetkých okolností, na ktoré je pri dobromyseľnosti potrebné brať zreteľ, sú aj ťažiskové právne formy. Podľa R 73/2015 „oprávneným držiteľom nehnuteľnosti, ktorý je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný o tom, že je jej vlastníkom, nemôže byť ten, kto do jej držby vstúpil za účinnosti Občianskeho zákonníka v znení do 31. decembra 1991 na základe zmluvy o prevode nehnuteľnosti, ktorá nebola registrovaná štátnym notárstvom v zmysle zákona č. 95/1963 Zb. o štátnom notárstve a o konaní pred štátnym notárstvom (notársky poriadok) v znení neskorších predpisov.“ Podľa R 74/2015 „oprávneným držiteľom nehnuteľnosti, ktorý je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný o tom, že je jej vlastníkom, nemôže byť ten, kto do jej držby vstúpil za účinnosti Občianskeho zákonníka v znení do 31. decembra 1991 na základe zmluvy o prevode nehnuteľnosti, ktorá nebola uzatvorená v písomnej forme.“

19.3 Posúdiac uvedené názory ústavný súd v citovanom rozhodnutí uzavrel, že za ústavne konformný treba považovať skorší výklad, ktorého podstata vyplýva z veci sp.zn. 3Cdo 117/94 a v právnej vete vyslovil, že „Pri poskytovaní súdnej ochrany v súvislosti s nadobúdaním vlastníckeho práva vydržaním treba za podstatu a zmysel základného práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd považovať taký výklad ustanovenia § 134 Občianskeho zákonníka, ktorý podporuje zákonnú intenciu uviesť do súladu dlhodobý faktický stav nepretržitej držby oprávneným držiteľom (ktorý je po stanovenú dobu objektívne presvedčený o svojom domnelom vlastníckom práve) so stavom vlastníckym. A contrario, výklad, ktorý túto možnosť vylučuje, resp. ju obmedzuje podstatným spôsobom, nemôže byť považovaný za ústavne konformný. Pri ústavne konformnom výklade dobromyseľnosti držby treba skúmať, či držiteľ objektívne mohol byť presvedčený o tom, že držanú vec poctivým spôsobom nadobudol. Nemôže byť teda rozhodujúce, že pritom nespĺnil zákonné podmienky. Za poctivý spôsob nadobudnutia veci treba považovať také nadobudnutie, ktoré je v súlade s dobrými mravmi. Spravidla je preto rozhodujúce, že držiteľ za držanú vec zaplatil dohodnutú sumu, prípadne poskytol iné dohodnuté plnenie, alebo preukázateľne išlo o dar ako bezodplatné plnenie.“

20. Nemožno však opomenúť, že ústavný súd v posudzovanej veci tiež konštatoval, že rozhodujúce skutkové okolnosti prípadu sa nejavili ako sporné; spornou bola iba otázka, či bolo možné držbu považovať za dobromyseľnú.

20.1 Vlastnícke právo k nehnuteľnostiam vydržaním možno nadobudnúť aj na základe domnelého právneho titulu; v takomto prípade ide o právny titul, o ktorom sa držiteľ mylne domnieva, že je platný alebo pravý.

20.2 V súdnej veci žalobcovia tvrdili a preukazovali, že ich právny predchodcovia nadobudli nehnuteľnosť na základe kúpnej zmluvy od dovtedajších spoluvlastníkov; pôvodne tvrdili, že písomnou zmluvou nedisponujú; aj na základe vykonaného dokazovania tvrdili, že nehnuteľnosť nadobudli na základe dohody s dovtedajšími spoluvlastníkmi, pričom kúpna cena bola zaplatená formou naturálneho plnenia - prácami právneho predchodcu žalobcov, ktorý za finančné prostriedky vo výške 14.000,-Kčs postavil dve brány a vykonal aj ďalšie úpravy spojené s užívaním pozemkov tvoriacich záhradkársku osadu Vinica.

20.3 Odvolací súd je toho názoru, že ani z vyššie citovaného právneho názoru ústavného súdu (II. ÚS 484/2015) nemožno vyvodiť, že pri posudzovaní dobromyseľnosti držby postačuje iba držba samotná; bez toho, aby bol tvrdený a preukázaný titul nadobudnutia.

20.4 Dôkazné bremeno na preukázanie tvrdenia o titule nadobudnutia bolo na žalobcoch; ani prípadný súhlas žalovaných nezbavoval súd rozhodujúci o žalobe zistiť skutkový stav veci; navyše so žalobou súhlasili, resp. proti nej nemali výhrady iba žalovaní 1/, 9/, 5/ 10/ a 11/. Vzhľadom na odstup času od

vykonania tvrdeného právneho úkonu - titulu nadobudnutia nehnuteľnosti, boli žalobcovia v dôkaznej núdzi.

20.5 Žalobcovia nepreukázali titul nadobudnutia spôsobom vyžadovaným dobovým právnym predpisom (registrácia zmluvy na štátnom notárstve); nepreukázali existenciu písomnej zmluvy. Titul nadobudnutia vlastníckeho práva preukazovali svedeckými výpoveďami, čestnými prehláseniami a dobromyseľnosť svojich právnych predchodcov preukazovali nimi vykonanými úkonmi (žiadosť o stavebné povolenie, objednávka znaleckého posudku a faktické užívanie pozemku).

20.6 Vo vzťahu k existencii nadobúdacieho titulu boli súdom prvej inštancie zistené dve skupiny dôkazov; jedna podporujúca tvrdenia žalobcov o existencii dohody (zmluvy) medzi pôvodnými spoluvlastníkmi a právnymi predchodcami žalobcov o tom, že si H. T. môže nehnuteľnosť ponechať (kúpna zmluva) za vykonanie prác v prospech vlastníkov (kúpna cena); naopak druhá skupina dôkazov toto tvrdenie rozporovala tým, že išlo iba o prenechanie užívania nehnuteľnosti právnomu predchodcovi žalobcov, časovo neohraničenému.

21. Podľa ustanovenia § 191 ods.1 C.s.p. súd hodnotí dôkazy podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pričom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo. Súd prvej inštancie takto postupoval; v odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil. Odvolací súd zdôrazňuje, že žiaden dôkaz nemá predpísanú silu.

21.1 Okresný súd vyhodnotil vykonané dôkazy jednotlivo a v ich vzájomných súvislostiach; pre odvolací súd je z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia zrejmé, z akých dôvodov považoval tvrdenia žalobcov o titule nadobudnutia vlastníckeho práva za nepreukázané. Rozhodujúcim dôkazom pritom bola svedecká výpoveď S. O., ktorý ako jediný zo žijúcich vlastníkov v rozhodnom období výslovne poprel, že by pozemok vo svojom vlastníctve predal právnym predchodcom žalobcov. Z výpovede uvedeného svedka vyplýva, že nebola uzatvorená zmluva k pozemku, ktorej obsah tvrdili žalobcovia, a teda, že ich právnym predchodcom nehnuteľnosť predali všetci dovtedajší spoluvlastníci pozemku; navyše svedok, i keď vyššieho veku a s odstupom času 50-tich rokov potvrdil obranu najmä žalovaného 2/ spočívajúcu v tvrdení, že časť spoločného pozemku bola H. T. daná do neplateného nájmu.

21.2 Súd prvej inštancie vyhodnocoval aj dôkazy svedčiace v prospech tvrdení žalobcov; z odôvodnenia rozsudku vyplýva, prečo tieto dôkazy podľa jeho názoru tvrdenia žalobcov nepreukázali a aké rozpory z nich zistil a prečo ich (aj v kontexte výpovede svedka O.) nepovažoval na dostatočne vierohodné. V hodnotení dôkazov súdom prvej inštancie odvolací súd nezistil logické nezrovnalosti. Navyše čestné prehlásenia obsahujú tvrdenie o písomnej zmluve (bola spísaná dohoda; bola napísaná dohoda; bola spísaná aj zmluva), táto v spore predložená nebola. Osoby, ktoré uvedené listiny (čestné prehlásenie z 02.04.1994, resp. 16.09.1994) podpísali, podľa záverov súdu prvej inštancie neboli v rozhodnom čase vlastníkmi sporného pozemku; odvolatelia tento záver súdu prvej inštancie nespochybnili. Nie je potom v rozpore so zásadou voľného hodnotenia dôkazov, keď súd prvej inštancie väčší dôraz dal na skutkové zistenie vyplývajúce z výpovede jediného žijúceho svedka, ktorý bol v čase tvrdeného prevodu vlastníkom (spoluvlastníkom) predmetného pozemku. Odvolací súd navyše poukazuje na rozporné údaje o dátume tvrdeného nadobudnutia vlastníctva k pozemku právnym predchodcom; a to v roku 1966 (znalecký posudok znalca Júliusa Dvorského), v roku 1964 (žiadosť o stavebné povolenie), resp. v roku 1966 (žalobná argumentácia); odvolatelia sa navyše nijako nevysporiadali s tvrdením žalovaného, že dobový vlastník U. svoj podiel predávať nemohol, nakoľko bola u neho vyznačená poznámka konfiškát. Niektoré tvrdenia svedkov uvádzajú, že predaj odsúhlasil výbor záhradkárov; s uvedeným tvrdením sa súd prvej inštancie vysporiadal, keď nezistil, že by výbor takouto právomocou disponoval, pričom pozemky neboli vo vlastníctve záhradkárskej organizácie, ale jednotlivých občanov; navyše čestné prehlásenie, resp. výpis z uznesenia výročnej schôdze základnej organizácie Slovenského zväzu záhradkárov Lučenec - Vinica zo dňa 02.04.1994 uvádza, že kupujúci (H. T.) kúpnu cenu zaplatil práve Záhradkárskemu spolku Lučenec - Vinica. Z uvedeného nemožno uzavrieť inak, iba že dohoda s výborom, prípadne záhradkárskeho spolku, nemohla vyvolať zmenu vlastníckeho práva na právnych predchodcov žalobcu; navyše existenciu takejto dohody nepodporujú ani svedkovia svedčiaci v prospech tvrdení žalobcov, ktorí z počutia mali vedomosť, že ich právni predchodcovia predali pozemok H. T..

21.3 Bez ohľadu na obranu predovšetkým žalovaného 2/, tak ani dôkazy predložené žalobcami a výpovede nimi navrhovaných svedkov neposkytujú súdu ucelený okruh skutkových okolností, na základe ktorých by bolo možné jednoznačne ustáliť, že k uzavretiu čo aj ústnej kúpnej zmluvy došlo; jednotlivé dôkazy v prospech žalobcov sa v konkrétnostiach zosporňujú, nepodporujú a vzájomne si protirečia. Za takýchto okolností nemožno prijať záver, že žalobcovia uniesli dôkazné bremeno vo vzťahu k preukázaniu titulu nadobudnutia vlastníckeho práva, čo aj domnelého.

22. Z vyššie uvedenej argumentácie vyplýva správny záver súdu prvej inštancie, že ak aj právni predchodcovia sporný pozemok užívali, nemohli byť dobromyseľní, nesvedčí im titul nadobudnutia vlastníctva k pozemku; dobromyseľná držba sa musí odvíjať od titulu nadobudnutia, čo v spore preukázané nebolo. Ani nesporná skutočnosť, že právny predchodca žalobcov zostrojil brány ohraničujúce vstup do záhradkárskej osady, nepreukazuje sama o sebe zaplatenie kúpnej ceny; iba zostrojenie brán nedokazuje ostatné podstatné skutkové tvrdenia; najmä ak z iných dôkazov vyplýva, že „kupujúci vtedy aj zaplatil pre Záhradkársky spolok Lučenec - Vinica; organizácia zaplatené finančné prostriedky použila na spoločné účely pre majiteľov záhrad“ (výpis z uznesenia výročnej členskej schôdze).

22.1 Ani pre odvolací súd nebolo sporné, že právni predchodcovia sporný pozemok užívali; podstatné však je, že nepreukázali titul držby, resp. nimi tvrdený titul držby bol zo strany žalovaných dostatočne zosporňený tak, aby záverom mohlo byť len zamietnutie žaloby. Žalobcovia hodnotia vykonané dôkazy inak ako súd prvej inštancie; podstatné však je, že aj pre odvolací súd dôkazy vykonané okresným súdom poskytujú rovnaké závery; odvolací súd v hodnotení dôkazov zo strany okresným súdom logické a právne protirečenia nezistil.

22.2 Navyše aj pre odvolací súd je pochybné, že sa zachovala písomná žiadosť o vydanie stavebného povolenia (v ktorej právny predchodca žalobcov sám seba označuje za vlastníka); rozhodnutie o takejto žiadosti žalobcovia nepredložili; právne správny je záver súdu prvej inštancie, že podľa dobových predpisov im stavebné povolenie vydané byť nemohlo, a to práve z dôvodu, že tvrdená zmluva nebola uzatvorená v predpísanej forme. Naopak, okresný súd správne vyhodnotil, že (nepredložené) rozhodnutie o žiadosti o stavebné povolenie malo byť práve tou skutočnosťou, ktorá právnym predchodcom žalobcov ozrejmla, že platným titulom nadobudnutia vlastníckeho práva nedisponujú; na základe uvedeného okresný súd ustálil, že nebola preukázaná ani nepretržitosť prípadnej oprávnenej držby.

23. Ani odvolacia argumentácia žalobcu 7/ (v konaní pred súdom prvej inštancie označený ako žalobca 5/) nebola spôsobilá privodiť zmenu alebo zrušenie napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie. Žalobca 7/ v podanom odvolaní iba zopakoval skutkové tvrdenia, ktoré vyplývali z konania pred súdom prvej inštancie; považoval hodnotenie dôkazov okresným súdom za účelové; nové podstatné skutočnosti však neuviedol. V podanom odvolaní de facto potvrdil rozpornosť vykonaných dôkazov najmä pokiaľ ide o svedecké výpovede; práve na uvedených rozporoch súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie konštatovaním, že žalobcovia nepreukázali svoje tvrdenia, že došlo k uzatvoreniu (čo aj ústnej) zmluvy o prevode vlastníctva;

24. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd postupom podľa ustanovenia § 387 ods.1, ods.2 C.s.p. napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil nezistiac dôvod pre jeho zmenu (§ 388 C.s.p.), ani pre jeho zrušenie (§ 389 C.s.p.). Za vecne správny považoval aj závislý výrok o nároku na náhradu trov konania, keď súd prvej inštancie správne prihliadol na princíp úspechu v spore a náhradu trov konania priznal plne úspešným žalovaným.

25. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p. tak, že žalovaným 1/-12/, ktorí boli v odvolacom konaní v plnom rozsahu úspešní, priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcom 1/-7/ v rozsahu 100 %. O výške trov konania rozhodne súdny úradník súdu prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej samostatným uznesením.

26. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§393 ods. 2 druhá veta C.s.p.).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C.s.p.).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 C.s.p.).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súdu je určené,
- b) kto ho robí,
- c) ktorej veci sa týka,
- d) čo sa ním sleduje a
- e) podpis.

(§ 127 ods. 1 C.s.p.)

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 C.s.p.).

Strany konania majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 C.s.p.). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z.).

Dovolať musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

Povinnosť podľa predchádzajúceho odseku neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

Ak má dovolanie vady podľa § 429 a dovolateľ na výzvu súdu prvej inštancie na odstránenie väd neodstráni vady, následkom neodstránenia väd dovolania je odmietnutie dovolania.